

VertalersVakschool

Studiegids 2016/2017

**Vertalersvakschool
Amsterdam**

Inhoud

Voorwoord	4
Administratie	6
Cursusgeld	7
Jaarrooster	8
Studieprogramma	9
Selectie	10
Het eerste jaar	12
Programma eerste jaar	14
Beoordeling	17
Het tweede jaar	19
Programma tweede jaar	21
Beoordeling	24
Talentbeurzen	25

Voorwoord

‘De literatuur van een land wordt gemaakt door schrijvers, de wereldliteratuur door vertalers’

José Saramago (*vertaling Harrie Lemmens*)

De Vertalersvakschool leidt op tot literair vertaler. De opleiding is uniek in het ambachtelijke: de vertaaldocenten zijn zonder uitzondering zelf werkzaam als literair vertaler. Ze staan met beide benen in de praktijk en hebben een grote ervaring met literaire teksten in alle genres. De school is opgericht door literair vertalers die hun kennis en ervaring willen doorgeven aan een nieuwe generatie.

Bij het ambachtelijke uitgangspunt hoort ook dat de Vertalersvakschool niet één bepaalde manier van vertalen, een eigen vertaaltheorie of -poëtica wil uitdragen. De vertalers die hun kennis overdragen op de studenten hebben ieder een eigen mening en eigen ervaring. Het is aan de student om tussen de geboden invalshoeken een eigen weg te kiezen en zo uiteindelijk met een eindvertaling een proeve van bekwaamheid te kunnen afleggen.

De tweejarige opleiding tot literair vertaler wil alle aspecten belichten van het literair vertalen: proza, poëzie, essayistiek en jeugdliteratuur. Om later goed beslagen ten ijs te komen in de omgang met auteurs, uitgevers, redacteuren, persklaarmakers en correctoren, wordt de student tevens wegwijs gemaakt in het boekenvak.

Vertalen is geen beschermd beroep en om het beroep van literair vertaler uit te kunnen oefenen is geen speciale diplomering nodig. Het bewijs van deelname dat je ontvangt nadat je het tweede jaar van de opleiding afsluit heeft dan ook formeel gezien geen civiel effect. Wel geeft het uitgevers, subsidieverstrekkingen als het Nederlands Letterenfonds en andere personen en instellingen in de literaire wereld de zekerheid dat je de basisvaardigheden van het vak beheerst.

In deze studiegids vind je alle informatie over de opleiding. Als je nog vragen hebt, kun je contact met ons opnemen.

Wij wensen je een leerzaam en aangenaam studiejaar.

Namens het bestuur,
Molly van Gelder,
voorzitter

Administratie

Op de maandag en vrijdag kun je met vragen terecht bij de administratie. Het telefoonnummer is: 06-305 62 675.

De administratie is ook per email bereikbaar:
info@Vertalersvakschool.nl

Het postadres van de Vertalersvakschool is:

Postbus 14854
1001 LJ Amsterdam

We antwoorden zo snel mogelijk, in elk geval binnen een week. Wij verzoeken je adreswijzigingen en andere relevante informatie tijdig door te geven.

Cursusgeld

Aangezien de Vertalersvakschool geen structurele subsidie ontvangt, wordt het onderwijs volledig bekostigd uit de cursusgelden. Dankzij de steun van het Letterenfonds en het LIRA Fonds is het cursusgeld laag, namelijk 2250,- euro per cursusjaar.

De Vertalersvakschool is opgenomen in het Centraal Register Kort Beroepsonderwijs (CRKBO) en daarom vrijgesteld van BTW.

Het cursusgeld kun je voor aanvang van het cursusjaar overmaken op onze rekening NL63INGB0002363261, ten name van Stichting Vertalersvakschool te Amsterdam.

Je kunt ook kiezen voor gespreide betaling. Bij gespreide betaling maak je voor aanvang van elk trimester termijnen over van 750,- euro. Het volledige bedrag moet op 31 maart zijn voldaan. In overleg is ook een andere spreiding van de betaling mogelijk.

Bij tussentijdse beëindiging van de studie is het volledige cursusgeld voor het cursusjaar verschuldigd, tenzij anders is afgesproken.

De inschrijving geldt telkens voor één studiejaar. Voor een nieuw studiejaar moet je opnieuw een inschrijfformulier insturen.

Jaarrooster 2016/2017

Workshops op vrijdagen

1e trimester	2e trimester	3e trimester
30 september	13 januari	7 april
7 oktober	20 januari	14 april
14 oktober	27 januari	21 april
4 november	3 februari	12 mei
11 november	10 februari	19 mei
18 november	17 februari	2 juni
25 november	10 maart	9 juni
2 december	17 maart	16 juni

Bijzondere activiteiten in de weekends

26 november	11 maart	3 juni
-------------	----------	--------

Het jaar wordt op 24 juni feestelijk afgesloten met de traditionele liedjesdag.

Bij het programma van de zaterdagsessies staat telkens aangegeven waar de activiteiten plaatsvinden.

De lessen van de Vertalersvakschool op de vrijdagen worden gegeven in d'Witte Lelie, Herengracht 274 te Amsterdam, in het gebouw van de Stichting De Nieuwe School, opleidingen voor Staatsexamens. De avonden beginnen om 18.30 en eindigen om 22.30 uur. De VVs houdt de vakanties in de regio Amsterdam aan.

Studieprogramma

'Je moet je als literair vertaler natuurlijk losmaken van de brontekst, maar je kunt je alleen losmaken van iets waar je om te beginnen goed aan vast zit.' Auke Leistra

Er worden vertaallessen gegeven in zes talen: Duits, Engels, Frans, Italiaans, Russisch en Spaans. Andere talen worden incidenteel aangeboden als kortere cursus. Nederlands is een belangrijk onderdeel van de opleiding en wordt door studenten van alle talen gevolgd. Om een literaire tekst in het Nederlands te kunnen vertalen, moet je immers niet alleen de brontaal goed beheersen, maar vooral ook over een uitstekende kennis van de moedertaal beschikken.

Het aantal contacturen is beperkt en je krijgt met veel verschillende docenten te maken. Bij elke vertaling krijg je feedback. In de beoordelingen aan het einde van elk trimester kun je lezen hoe de docenten je vorderingen waarderen.

We raden je aan van tijd tot tijd de balans op te maken door een zelfevaluatie te schrijven en door te spreken met medestudenten. Aarzel niet de docenten of de dagelijkse leiding te benaderen voor een gesprek.

Alle praktische informatie, zoals het rooster, de lokaalindeling en eventueel nieuws vind je op het internetsysteem. We hopen het inmiddels fors verouderde systeem in de loop van dit cursusjaar te vervangen.

Selectie

De volledige opleiding bestaat uit twee studie jaren. Na het eerste jaar vindt er een selectie plaats, waarna over het algemeen iets meer dan de helft van de studenten doorgaat naar het tweede jaar.

Het tweede jaar wordt afgesloten met een eindvertaling. Als de eindbeoordeling positief is en de eindvertaling voldoende wordt bevonden, wordt het certificaat uitgereikt.

Het Letterenfonds stelt voor de beste afgestudeerden een aantal talentbeurzen beschikbaar, waarmee individuele begeleiding door een ervaren vertaler kan worden bekostigd.

Later kan de student een mentoraat aanvragen bij het Expertisecentrum Literair Vertalen, als hij/zij een contract met een uitgever heeft.

Kort samengevat ziet de selectie er dus als volgt uit:

- Proefvertaling
- Eerste jaar, beoordeling na elk trimester, eindbeoordeling en selectie
- Tweede jaar, beoordeling na elk trimester, eindbeoordeling en eindvertaling. Certificaat.

Met de selectie streeft de VVs ernaar de meest getalenteerde studenten voor te bereiden op veeleisend, hoogliterair vertaalwerk. Maar ook de studenten die misschien niet beschikken over de combinatie van talent en vaardigheden die nodig is voor het vertalen van topliteratuur, kunnen na één of twee jaar opleiding hun plek vinden in het brede spectrum van het literaire vertalen. Bevlogenheid en liefde voor de literatuur blijven de belangrijkste eigenschappen voor een vertaler.

Het eerste jaar

De vertaalworkshops en de lessen Nederlands vormen de rode draad van het eerste jaar. De lessen hebben de vorm van workshops. Een groep telt maximaal acht studenten.

Naast de gewone workshops op de vrijdagavonden, zijn er elk trimester zaterdagmiddagen waarop lezingen of masterclasses worden gegeven.

We raden je aan om naast de onderdelen die in de opleiding worden geboden uitgebreid aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- *vertaalkunde*
- *literatuurgeschiedenis/wetenschap*
- *boekenvak*
- *redigeren/persklaarmaken*
- *de financiële positie van de vertaler*

Je bestudeert deze onderwerpen door secundaire literatuur te lezen en door lezingen en de zaterdagse masterclasses bij te wonen.

Elk jaar schrijft je een korte zelfevaluatie, waarin je je vorderingen en je motivatie belicht. Op het systeem vind je een handreiking voor een dergelijke zelfevaluatie.

Vertaalkunde behelst een inleiding op vertaaltheorieën, beschrijvingsmodellen en terminologie, bron- en doelttekstanalyse. Dit alles aan de hand van een leeslijst. De lijst vind je onder “documenten” op het systeem.

Kennis van stromingen, genres, stijlfiguren, metaforen, literatuurkritiek, eigenlijk alles wat met literatuur verband houdt, valt onder de *literatuurgeschiedenis/wetenschap*. De nadruk blijft uiteraard op het vertalen liggen, maar een goed literair referentiekader is voor een vertaler onmisbaar. Op het systeem staan leessuggesties.

Kennis van het boekenvak geeft antwoord op vragen als: hoe komt een boek tot stand? Wie zijn er allemaal bij betrokken, wat zijn hun overwegingen en dilemma's, welke financiële factoren spelen mee, wat is een drukproces, hoe werkt de distributie? Vraag vooral de docenten te vertellen over hun ervaringen.

Basiskennis van *redigeren* is noodzakelijk: redactietekens, conventies, verschillen. De rol die de redacteur/persklaarmaker vervult bij het tot stand komen van de publicatie, is van groot belang. Over redigeren is weinig vakliteratuur beschikbaar. Het onderwerp komt in de vertaalworkshops, bij Nederlands en tijdens een zaterdagsessie aan de orde.

De *financiële aspecten* van literair vertalen moet de vertaler kennen om niet de weg kwijt te raken. Contracten, verenigingen, fondsen, beurzen, royalty's, samenwerken, deadlines, bestsellers, collegialiteit. Kennis over dit onderwerp wordt in de praktijk verworven door te vragen en te luisteren.

Programma eerste jaar

1e trimester

30 september	Vertaalworkshop
7 oktober	Vertaalworkshop/Nederlands
14 oktober	Vertaalworkshop
4 november	Vertaalworkshop
11 november	Vertaalworkshop
18 november	Vertaalworkshop/Nederlands
25 november	Vertaalworkshop
2 december	Vertaalworkshop
<i>26 november</i>	<i>Lezingen en workshops</i>

De beoordeling over het eerste trimester ontvang je rond 20 december.

2e trimester

13 januari	Nederlands
20 januari	Vertaalworkshop/Nederlands
27 januari	Vertaalworkshop
3 februari	Vertaalworkshop/Nederlands
10 februari	Vertaalworkshop
17 februari	Vertaalworkshop
10 maart	Vertaalworkshop/Nederlands
17 maart	Vertaalworkshop
<i>12 maart</i>	<i>Lezingen en workshops</i>

De beoordeling over het tweede trimester ontvang je rond 31 maart. Tijdens de weken tussen de trimesters schrijf je de zelfevaluatie.

3e trimester

7 april	Vertaalworkshop
14 april	Vertaalworkshop en Nederlands
21 april	Vertaalworkshop
12 mei	Vertaalworkshop
19 mei	Vertaalworkshop en Nederlands
2 juni	Vertaalworkshop
9 juni	Vertaalworkshop en Nederlands
16 juni	Vertaalworkshop
3 juni	<i>Lezingen en workshops</i>

De beoordeling over het derde trimester ontvang je rond 25 juni.

Beoordeling

Alle studenten die in het eerste studiejaar lessen hebben gevolgd, horen in de zomervakantie of ze worden toegelaten tot het tweede jaar. Het belangrijkste criterium voor de beoordeling is of de docenten verwachten dat je na het tweede jaar zelfstandig als vertaler aan het werk zult kunnen.

Na elk trimester schrijven de vertaaldocenten een beoordeling. In die beoordeling worden sterke en zwakkere punten van de student aangegeven. Als leidraad voor de beoordeling dienen de aspecten die op het beoordelingsformulier staan aangegeven. Dat formulier kun je inzien op het systeem. Je ontvangt de beoordeling vóór aanvang van het volgende trimester en kunt desgewenst een gesprek hierover aanvragen.

Na het einde van het derde trimester beoordeelt de docentenvergadering je prestaties en de zelfevaluaties. Bovendien maken alle eerstejaarsstudenten een zomervertaling die wordt beoordeeld. De uiteindelijke beslissing of een student kan doorstromen naar het tweede jaar wordt genomen door de docenten bij wie de student vertaalworkshops heeft gevolgd, in overleg met de docent Nederlands. De zomervertaling is voor studenten die negatief zijn beoordeeld een mogelijkheid zich alsnog te kwalificeren voor het tweede jaar.

Bij de beoordeling wordt ook rekening gehouden met aanwezigheid. Een enkele avond missen kan, maar voor de vertaalworkshops geldt dat je maximaal één avond per trimester kunt missen. Voor Nederlands is dat slechts één les per cursusjaar.

De beslissing is bindend. De student die niet wordt toegelaten tot het tweede jaar, kan wel besluiten het eerste jaar over te doen.

Als je vragen hebt over de opleiding of twijfels over je eigen prestaties, kun je die voorleggen aan de dagelijkse leiding.

Het tweede jaar

In het eerste jaar van de opleiding is vooral gewerkt aan de vertaalvaardigheid aan de hand van wekelijkse vertalingen. Je hebt kennis kunnen maken met veel korte teksten en verschillende genres.

In het tweede jaar van de opleiding wordt de verbinding gelegd met het echte vertaalwerk. De te vertalen teksten worden langer en de groepen waarin de vertalingen worden besproken zijn kleiner.

In grote lijnen vallen de onderdelen van het programma onder de volgende noemers:

- *vertalen (vertaalkilometers maken)*
- *kennis van de vertaalwereld, het werkveld*
- *Nederlands*
- *Reflectie*

Voor de *kennis van de vertaalwereld*, waaraan in het eerste jaar al aandacht is besteed, worden sprekers uitgenodigd die uitleg geven over het vak en hun rol daarin. Door de kleine groepen heeft iedereen de gelegenheid vragen te stellen en persoonlijk contact te leggen met het *werkveld*. Het is aan te raden alles te volgen en ook buiten de opleiding zo veel mogelijk kennis (en kennissen) op te doen.

Alle uithoeken van het *Nederlands* beheersen is waar een aankomend vertaler voortdurend aan moet werken. Met de sessies *Nederlands* en *creatief schrijven* spoort de Vertalersvakschool de studenten ertoe aan verder te leren,

zelfkritisch te zijn en te werken aan de beheersing van het Nederlands, het belangrijkste instrument van de vertaler.

Onder de noemer *reflectie* vallen alle activiteiten waarmee de student een voorsprong verkrijgt ten opzichte van collega's die de eerste jaren van hun vertaalcarrière uitsluitend konden leren van hun eigen fouten. Reflectie gaat over zelfkennis, over kritiek kunnen geven en verdragen, over nonchalance en perfectionisme, over al die zaken waarmee een vertaler zichzelf in de weg kan zitten en die een plek moeten krijgen voordat er echt goed werk kan worden geleverd. De basis is de zelfevaluatie die, ook in het tweede jaar, na het tweede trimester moet worden geschreven. Het verschil met het eerste jaar is dat we je aanraden de zelfevaluatie te bespreken met de groep, met de vertaaldocent, met je medestudenten en eventueel met de mentor van het tweede jaar, Molly van Gelder.

Programma tweede jaar

1e trimester

30 september	Vertaalworkshop
7 oktober	Vertaalworkshop
14 oktober	Vertaalworkshop/Nederlands
4 november	Vertaalworkshop
11 november	Vertaalworkshop/Nederlands
18 november	Vertaalworkshop
25 november	Vertaalworkshop/Nederlands
2 december	Nederlands
<i>26 november</i>	<i>Lezingen en workshops</i>

De beoordeling over het eerste trimester ontvang je rond 20 december. Tijdens de kerstvakantie schrijf je de zelfevaluatie die dient als uitgangspunt voor het tweede trimester.

2e trimester

13 januari	Vertaalworkshop
20 januari	Vertaalworkshop
27 januari	Vertaalworkshop
3 februari	Vertaalworkshop
10 februari	Vertaalworkshop
17 februari	Vertaalworkshop
10 maart	Vertaalworkshop
17 maart	Vertaalworkshop
<i>11 maart</i>	<i>Lezingen en workshops</i>

De beoordeling over het tweede trimester ontvang je rond 30 maart.

3e trimester

7 april	Vertaalworkshop
14 april	Vertaalworkshop
21 april	Vertaalworkshop
12 mei	Vertaalworkshop
19 mei	Vertaalworkshop
2 juni	Vertaalworkshop
9 juni	Vertaalworkshop
16 juni	Vertaalworkshop
<i>3 juni</i>	<i>Lezingen en workshops</i>

De eindbeoordeling ontvang je rond 25 juni.

Beoordeling

De eindbeoordeling bestaat uit dezelfde componenten als de beoordeling na het eerste jaar: de mening van de docenten en een eindvertaling.

Uitgangspunt bij de beoordeling is de mening van de vertaaldocenten die tijdens de drie trimesters de workshops hebben verzorgd. Ook de motivatie en de zelfkennis die blijkt uit je zelfevaluatie worden meegewogen.

Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met aanwezigheid. Een enkele avond missen kan, maar voor de vertaalworkshops geldt dat er maximaal één avond per trimester kan worden gemist. Voor Nederlands is dat slechts één les per cursusjaar.

De uiteindelijke beslissing of de beoordeling positief is, wordt genomen door alle docenten bij wie de student over de twee studiejaar vertaalworkshops heeft gevolgd, in overleg met de docent Nederlands en de dagelijkse leiding.

Daarnaast maak je in de maanden na de laatste lessen de eindvertaling. De brontekst voor die vertaling is voor alle studenten van een taal gelijk. De vertaling wordt beoordeeld door de docenten.

Als zowel het eindoordeel van de docenten als de beoordeling van de eindvertaling positief is, wordt het certificaat uitgereikt.

Talentbeurzen

Het Nederlands Letterenfonds stelt jaarlijks een aantal talentbeurzen beschikbaar voor de beste studenten van de Vertalersvakschool. De beurs is bedoeld om, onder begeleiding van een ervaren vertaler, aan een langer vertaalproject te werken. Anders dan bij de mentoraten die het Letterenfonds en het ELV toekennen, hoeft voor een talentbeurs geen tekst te worden vertaald in opdracht van een uitgever. De nadruk ligt erop dat de beurs de beginnende vertaler in staat stelt te leren van een toekomstige collega.

De procedure kan worden opgevraagd bij de administratie. Een beurs wordt aangevraagd op voordracht van een docent.

Aantekeningen